

Ս. ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՒ Ս. ՊԵՏՐՈՍԻ ԸՆԴՈՒՄ ԵՐԱՆԻՍԻ ՄԱՍԻՆ:

Քրիստոսի տասներկու առաքելներէն իւրաքանչիւրն ունի իր իւրայատուկ դերը Ս. Առեւտարանի տարածման դժուարին առաքելութեան մէջ: Բայց այս երկու առաքելները կարելի է ըսել, որ եզակի տեղ մը կը գրաւեն Ա. զարու քրիստոնէական եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ:

Իրենց մասին խոր եւ ընդարձակ ուսումնասիրութիւններ կատարուած են բազմաթիւ մասնագէտներու կողմէ անցնող երկու հազար տարիներու տարածքին. ըլլալ պատմական, մեկնաբանողական, քննադատական, ջատագովական կամ այլ մարզի մէջ:

Մեր այս ամփոփ յօդուածով անշուշտ անհնար է մէկ տասներորդն իսկ վերլուծել ի մասին այս երկու մեծագործ առաքելներուն: Միւս կողմէ կարելի չէ անտեսել իրենց յիշատակութեան առիթ տուող բուականը եւ չ'ընդունիլ այն պատգամը, որ մեր Տէրը պիտի ուզէր հաղորդել մեզի իր ընտրեալ առաքելներուն տօնին առթիւ:

Աշխարհիկ տրամաբանութեամբ, շատ բնական երեւոյթ մը պիտի ըլլար, եթէ Պետրոս ըսէր, «Ի՜նչ գործ ունի ինծի պէս պարզ ու անուս ձկնորս մը Աստուծոյ բազաւորութեան եւ հոգիներու փրկութեան մասին քարոզչութիւն ընելու»: Այդէն առաջին առիթով գրեթէ այդպէս արտայայտուեցաւ երբ ըսաւ, «Հեռացիր ինծմէ Տէր Յիսուս, ես մեղաւոր մարդ եմ»: Բայց մարդացեալ Աստուածն Յիսուս, որ կը տեսնէ խորքը իւրաքանչիւրիս, Պետրոսի մէջ կը տեսներ «զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ» որ չէր թաքցներ իր անարժանութիւնը, այլ քաջութիւնը

ունէր խոստովանելու՝ «զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ»: Տէրը կը տեսներ նաեւ, թէ ինչպէս այն խաւարամած զիշերուան մէջ Պետրոս պիտի իյնար եւ իր սիրելի վարդապետը ուրանալէ ետք դառն զղջումով պիտի աղերսէր լալագին՝ «աղաչեմ եւ խնդրեմ ի քէն Տէր, բող ինձ զմեղս իմ, Աստուած քաւեա զիս զմեղաւորս ի մեղաց եւ կեցոյ»: Արտագէտ Փրկիչը գիտէր նաեւ, թէ վերականգնելով իր գլորումէն, աշակերտակիցներուն ներկայութեան, Պետրոս հրապարակաւ պիտի յայտարարէր իր սերն ու հաւատարմութիւնը շատ խոնարհաբար, յանձն առնելով արածել Քրիստոսի հօտը ու անվերապահօրէն պիտի նուիրէր իր կեանքը Փրկչին, վիակատար հաւատքով հաստատելու համար իր եղբայրները: Յիսուսի ամենատեսաչքին այժմէն բացայայտ էր արդէն ինչ որ պիտի կատարուէր մի քանի տարի յետոյ՝ Հոգեգալստեան առաւօտը, երբ ամէն ազգէ ու դասակարգէ հաւաքուած մարդկային ծովէն, իր անդրանիկ քարոզով, 3000 հոգի պիտի որսար երբեմնի գալիլիացի ձկնորսը, Աստուծոյ խօսքին ունկանով, քանի որ Յիսուս երաշխաւորած էր Պետրոսի, մարդոց որսորդ դարձնել զինք, եթէ ան բողուր ծովն ու նաւակը եւ հետեւէր աստուածային վարդապետին: Ինչէր չի կրնար ընել Աստուած, երբ յոժարակամ հոգի մը իր սիրտը ամբողջովին նուիրէ իր Փրկչին:

Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս առաքելներու բոլորանուէր տրքնաշանութեան շնորհիւ, Ս. Առեւտարանի յոյս տարածուեցաւ բոլոր այն երկիրներուն մէջ, որ այսօր քաղաքակիրթ ժողովուրդներ կը նկատուին:

Գլխակալ Պետրոսի կեանքը կարելի է րսել, որ Աստուած իր ամենակարողութիւնը յայտնաբերելու համար, այս աշխարհի տկարները կ'ընտրէ. այսինքն այնպիսիներ, որոնց երբեք պիտի չվերագրէինք յառաջ բերուած հրաշակերտ արդիւնքը. «գոկարս աշխարհիս րնտեաց Աստուած, զի յամօր արասցէ զնզօրն» (Ա. Կորնթ. Ա. 27): Սակայն ոչ միշտ: Աստուած կամեցաւ օգտագործել Պօղոսի բոլոր ձկրքերն ու հմտութիւնը տարածելու համար Առեւտրական, որովհետեւ ան ուներ ուսում եւ գիտութիւն, հրեական բարձր դասակարգի պատկանելիութիւն, հռոմեական քաղաքացիութիւն եւ դաստիարակութիւն: Վերջապէս Աստուծոյ համար «ընտրեալ անօր» մըն էր, որ Յիսուսի անունը պիտի տանէր ոչ միայն Իսրայէլի որդիներուն, այլ նաեւ հեթանոսներուն եւ բազաւորներուն (Գործք. Թ. 15): Նախանձախնդիր էր ան իր կրօնքին վերաբերմամբ, հետեւաբար շահած էր վրստահութիւնը կրօնական իշխանութեանց, ստացած էր անոնց հովանաւորութիւնը հալածելու Քրիստոսի հետեւորդները, զորս կը նկատէր դաւանանքներ Մովսիսկան կրօնին: Անձանօր էր Յիսուսի մասին, բայց անկեղծ, եւ Աստուած ուզեց զործածել այս անկեղծ մարդուն տաղանդը ի նպաստ Ս. Առեւտրականին: Աստուած երբեք խաւարին մէջ չի բողոք ալն հոգին, որ հաստատրիմ է իր ստեղծիչին: Հալածիչ Սօղոսը «տեսաւ լոյսը» երբ Յիսուս հանդիպեցաւ իրեն Դամասկոսի ճամբուն վրայ ու փոխակերպուեցաւ Պօղոս մեծ առաքեալի: Մեր ալ կեանքի նանապարհին Յիսուս կը հանդիպի մեզի, որպէսզի իր աստուածային լոյսով մեզ ալ փոխակերպէ, բայց մեզմէ կախեալ է

րէ կը տեսնենք ալոյ աստուածային լոյսը: Անա ալն ատեն է, որ Աստուած մեր դիմաց կը բաւալ դռները պատհնութեանց, ինչպէս Պօղոս առաքեալի դիմաց բացուեցան այնպիսի դռներ, ուր պալատականներու եւ պետական անձնաւորութիւններու առջեւ ատենխօսելով ան քաջարար վկայեց Քրիստոսի մասին:

Պօղոսի մտաւորական ու իմացական բարձր մակարդակը յայտնաբերուած է մասնաւորաբար իր 14 համակներուն մէջ, ուր ալլազան հարցեր կը շոշափէ պատմական, իմաստասիրական, աստուածաբանական եւ րնկերաբանական մօտեցումներով: Մինչ Պետրոս առաքեալի գրիչէն ունինք միայն երկու գրութիւն, սակայն կարելի է անտեսել, որ Առեւտրականի ճշմարտութիւնը պարզող գոհար խօսքեր են Ս. Հոգւոյն օծութեամբ գեղուն:

Այս աշխարհի ալլազան հողամասներու վրայ եւ բազմաթիւ ազգերու ժողովուրդներու կողմէ կառուցուած են հոյակապ եւ շքեղագոյն նարտարապետութեամբ տանարներ, ուխտատեղիներ եւ մատուոներ նուիրուած Ս. Պետրոս ու Ս. Պօղոս սրբազան առաքեալներուն: Այս բոլորը կը միտին վկայել ու հաստատել անկորնչելի վաստակը այս երկու սուրբերուն, որ հանդիսացան «սիւն եկեղեցւոյ»: Կ'արժէ նաեւ նկատի ունենալ մեր եկեղեցւոյ շարակնոցը, ուր կը գտնենք խորիմաստ ներբողներ հիւսուած ի պատիւ Յիսուսի ընտրեալ այս զոյգ առաքեալներուն խնդրելու համար անոնց բարեխօսութիւնը առ Քրիստոս Տէրն մեր:

Շ. Վ. Գ.